

SVERIGES RUNINSKRIFTER

UTGIVNA AV

KUNGL. VITTERHETS HISTORIE OCH ANTIKVITETS AKADEMIEN

ANDRA BANDET

ÖSTERGÖTLANDS RUNINSKRIFTER

GRANSKADE OCH TOLKADE

AV

ERIK BRATE

STOCKHOLM

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

1911
[111410]

32. Å kyrkogård, Björkekind's hd.

Pl. XI. Fig. 2.

Litteratur: B. 840; L. 1112; W. 38; *Ransakning om Antiquiteterna 1664—1684*; Peringskiöld, *Mon.* VII; Broocman, *Beskr. öfver Östergötland* 2, s. 561; P. A. Säve, *Reseber.* 1862, s. 59; C. F. Nordenskiöld, *Reseber.* 1871, s. 121, teckn.; E. Ihrfors, *Ostrogothia sacra*, s. 40, teckn.

Runstenen uppgives i *Ransakn.* vara »Een i Klockstaple Fundamentet», i vilket läge även B. 840 visar densamma. Runstenen står nu rest på nya kyrkogården, väster om Ög. 31. P. A. Säve fann den »liggande i gamla ingången till gamla kyrkogården, till höger, då man går till kyrkan».

Ämnet är granit. Runstenens höjd är 1,04 m, bredden nedtill 56 cm. Slingans bredd 7 cm. Runstenen saknar kors.

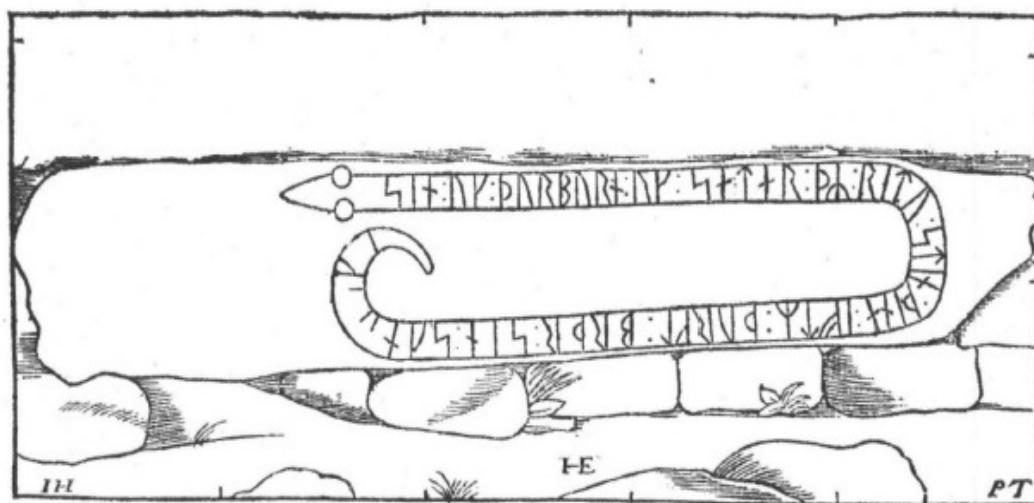
Inskriften börjar nedtill t. v. med namnet **sin**, troligen icke föregånget av någon punkt. I **purburn** är kännestrecket på det andra **r** rakt med ett pricklikt mejselhugg t. v. om mitten för att ersätta knäet inåt. Även uti **ritu** är kännestrecket till **r** föga krökt och utgår 2 cm t. h. om staven. Efter **ritu** finnes blott en punkt, 3 cm uppifrån, 5 cm nedifrån. Efter **stin** är tvivelaktigt, om skiljetecken finnes; en prick står 2 cm nedifrån, 6 cm uppifrån, troligen icke huggen; den huggna pricken är måhända en grund grop t. h. om kännestrecket till **n**. Troligen saknas skiljetecken. Efter **pina** finnes däremot intet skiljetecken. Uti **iftr** finnes 3 cm av stavens topp och av vardera kännestrecket till **f** i behåll, den övriga delen av staven är skadad och av kännestrecken avflagad. Uti **purkl** utgår på **u** kännestrecket 2 cm nedom stavens topp, på **r** är det nästan rakt. Uti **brpr** är det svårt att avgöra, om sista runan är **r** eller **u**, då kännestrecket har en svag krökning, troligen är den **r**. Inskriftens sista ord **sistm** är mycket skadat. Av det första **s** är övre delen av staven skönjbar. Runan **i** är säker, fast övre delen av staven är avflagad;

runan har icke varit **u**. Av det andra **s** finnes blott spetsen av vinkeln mellan övre staven och mellanstrecket och möjligen nedre stavens nedre spets. Av **t** är nedre delen i behåll, den övre avflagad; dock synas kännestrecken, ehuru grunda. Den sista runan **Y m** ter sig för den, som står framför stenen, som **Λ R** och blott denna uppfattning synes giva möjlighet till tydning.

Inskriften utgöres alltså av följande runor:

· **sin · uk : þurburn : uk : satar : þr : ritu · stin · þina iftr · þurkl · brþr · sin · sun : sistm**

Om förekomsten av **sin** som namn i runinskrifter se Ög. 21 Ingelstad. Ristningen **þurburn** torde böra uppfattas som *þorbørn med u-omljud *e* till *ø* av det obrutna *e* som framträder i de latiniserade formerna fsv. *thorbernus*, *thurbernus* S. D. III, 86, 87 (1312 Uppl.). Namnet **satar** finnes ock Ög. 147 Furingstad men dessutom ristningen **santar**

B. 840.

nom. sg. Korpbron, Jursta, Ludgo sn, Rönö hd, Söderml., undersökt av mig 1899. Denna ristning gör det troligt, att namnets första led är *Sand-* såsom *Sandulfr*, vilket ej är sällsynt i Norge (O. Rygh, *Personnavne i Stedsnavne* s. 210). Sannolikt har **satar** uttalats *Sandarr*. *Sandar* förekommer *Script. rer. suec.* III, 28 som namn på en borgare i Stockholm på 1460-talet, *Sandarus Leeksson* SRS III, 28 och *Heneka Sandarsmagher* SRP. n. 1817 (1366). Det är dock något ovisst, om dessa namn äro identiska med det på runstenarne, enär de kunna tänkas vara förkortningar av *Alexander*, vilket är otänkbart i fråga om runstenarnes namn. Ett fsv. *Sante* är behandlat av M. F. Lundgren, *Arkiv f. nord. fil.* 10, s. 176 f., och A. Kock s. 181 f., men dess citat äro först från 1400-talet och dess förklaring gör sammanhang omöjligt med, det runiska **satar**.

Ordet **sistm** i slutet av inskriften är troligen att läsa **sistr**, då det bör utgöra en genitivbestämning till det föregående **sun**. Ristaren har stupat **Λ R**, varigenom det blivit **Y m**, enär det hade en sådan ställning på stenen, att det även som stupat lätt kunde fattas som **R**. Om gen. sing. isl. *systv*, fsv. *syster* se Noreen, *Aisl. u. anorw. Gram.*³ § 411, anm., *Aschwed. Gram.* § 438, 2, anm. 3.

Denna inskrift har namnet **satar** gemensamt med Ög. 147 Furingstad, varav blir sannolikt, att även **sin** Ög. 32 motsvarar **suin** Ög. 147. Liksom Sven och Sandar rest

Ög. 147 efter sin broder son Fogle, så hava de rest Ög. 32 efter sin systerson Torkel. Beteckningen **brþr · sin** 'sin broder' avser alltså förhållandet mellan **þurkl** och **þurburn**, vilken ävenledes varit en systerson till Sven och Sandar. Torkels förhållande till Torbjörn betecknas alltså genom »sin broder», hans förhållande till Sven och Sandar genom »son till system».

Översättning: Sven (?) och Torbjörn och Sandar, de reste denna sten efter Torkel, sin broder, son till system.

